

Účetní jako šéfova pravá ruka? Vývoj profese brzdí pomalá digitalizace i nekvalitní vzdělávání

30.4.2024 - Petr Lesenský | Dýcháme

Má dáti, dal. Pracovní náplň moderní účetní už dávno necharakterizuje pouze zprofanovaná poučka podvojného účetnictví. Profese prošla za posledních dvacet let překotným vývojem, zejména díky digitalizaci.

Shodují se na tom odborníci z oblasti IT technologií, sociologové i zástupci profesních svazů. Postupně podle nich roste prestiž povolání a množství kompetencí, které jsou účetním svěřovány. „Doufám, že se profese pomalu vrací do dob, které známe z filmů pro pamětníky, kdy byl pan účetní pravou rukou majitele firmy,“ přeje si prezidentka Svazu účetních České republiky Magdalena Králová.

V posledních dvou dekadách se účetní potýkali hned s několika překážkami – od nedostatečné úrovně středního vzdělávání přes nedůvěru vrcholného managementu až po implementaci nových technologických postupů. Po několika letech stagnace posunul segment účetnictví dopředu zejména vzestup cloudových nástrojů z oblasti ERP (enterprise resource planning) a postupný přechod na platby za software jako službu. *„Tento nástup je ale u nás pomalejší než v zahraničí a nastává víceméně až v posledních pár letech,“* říká **Jan Štacha**, zakladatel účetního programu Evala.

Důležitou roli v tomto alespoň částečném vývoji sehrálo vydání první verze národní elektronické faktury ISDOC v roce 2008, který umožňuje fakturu připojit k libovolnému PDF obsahu jako vnitřní přílohu přímo v souboru. *„Díky rozvoji technologií z oblasti umělé inteligence a úpravám v české legislativě, kde je elektronický formát nově roven papírovému, nastává větší tlak na digitální transformaci, všeobecnou digitalizaci výměny dokladů a jejich archivaci,“* dodává Štacha.

Účetní program v osnovách nehledejte

Prezidentka Svazu účetních ČR **Magdalena Králová** je přesvědčená o tom, že technologický rozvoj většiny účetních usnadnil profesní život. *„Odstranění rutiny a zbytečných manuálních úkonů je úleva a může profesi posunout od administrativních úkonů právě k účetnictví jako systému ekonomických informací. Samozřejmě je třeba se nebát změny, což je někdy pro ty, kteří se pohybují v praxi v zažitých postupech, těžké,“* připouští Králová. *„Pokud software účetních umí zpracovat formát ISDOC, nastává výrazné ulehčení výkonu profese, a zcela odpadá otrocká práce při přepisování dokladu,“* potvrzuje Štacha.

Použití cloudových nástrojů tak ve srovnání s obdobím těsně po přelomu tisíciletí umožňuje účetním soustředit se přímo na svou práci a neřešit problémy s hardwarem, infrastrukturou nebo aktualizacemi. *„Provázanost technických a znalostních předpokladů pak účetním může pomoci plně využít svůj potenciál na pomoc managementu v operativním i strategickém rozhodování,“* vysvětluje Králová. Na druhé straně pak vidí problém ve vzdělávání budoucích účetních. Obchodní akademie totiž jen málokdy studenty učí, jak se v moderním účetním programu zorientovat. *„Školský systém je v tomto stále hodně pozadu,“* potvrzuje Králová.

K rozvoji digitalizace přispěla pandemie

O digitalizaci profese se začalo mezi účetními intenzivně mluvit zhruba před deseti lety, milníkem však podle Králové byla pandemie covid-19 a s ní spojená omezení. *„Účetní, i ti konzervativní, se přestali bát forem vzdálené práce s doklady a odtud už to byl jen krok ke složitějším úkonům, například k vytěžování,”* popisuje Králová. Klíčová je podle ní podpora správné interpretace účetních informací, k tomu je nezbytná jak správná kvalifikace profesních účetních, tak i softwarová podpora, která zbaví vysoce kvalifikované účetní rutiny a nabídne jim nadstavbu pro práci s daty. *„Je velmi důležité, aby účetní měli funkčního vedoucího pracovníka, který dovede na jedné straně zajistit jejich potřeby, a na druhé straně se postarat o jejich komunikaci a spolupráci se zbytkem týmu,”* popisuje sociolog **Vojtěch Bednář**.

Kladený důraz na rozvoj digitalizace v posledních dvou dekadách přinesl podle Štachy pozitiva jak v ekologické, tak ekonomické rovině profese. *„Už není potřeba plýtvat papírem a tiskařskou barvou na něco, co lze uložit na harddisk. Každopádně digitalizace je dneska pořád ještě relativně na počátku a počet čistě digitálních účetních kanceláří je rozhodně nižší než těch konzervativních s papírovými šanony,”* podotýká odborník v oblasti informačních technologií.

I přes pozitivní vývoj v segmentu účetnictví se tohle povolání v posledním průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění umístilo v polovině žebříčku důvěryhodnosti profesí za truhlářem, vojákem či policistou. Podmínky pro výkon práce se tak stále zlepšují, reputace účetních ale stále není vysoká. *„Problém je v takzvané viditelnosti, tedy v tom, jak vidíme dotyčnou osobu. Řemesla, jejichž výstup přímo vidíte nebo si dovedete představit, lidé vnímají jako něco jim blízké. Tuto profesi potřebujeme, ale současně přímo nevidíme výsledek jejich práce,”* tvrdí Bednář. Centrálně plánovaná ekonomika podle Králové odsunula profesi spíše k administrativě a pořizování dat. I proto dodnes řada lidí vnímá účetní jako pouhé úředníky.

<https://www.dychame.cz/ucetni-jako-sefova-prava-ruka-vyvoj-profese-brzdi-pomala-digitalizace-i-nekv-alitni-vzdelavani>